

presszókban, késő éjszakába nyúló, konyakos beszélgetések során. Kezdetben, a hetvenes években Baróti sem tartott rendszerezett orgonaismeret-kurzust, tudásának átadására orgona-felfedező kirándulások, hosszú beszélgetések, alkalmi orgonajavítások szolgáltak. Ugyanebben az időben november 7-én — az oroszországi bolsevik hatalomátvétel akkoriban munkaszünettel megtartott évfordulóján — évi rendszerességgel zárandoklatot szervezett az egri főszékesegyház 100 regiszteres orgonájához. A bazilika hangszere ilyenkor a mester és a tanítványok keze alatt hosszú órákon át zúgott-búgott, miközben az egri főutca munkásindulóktól volt hangos. Zenepedagógiája része volt, hogy tanítványai istentiszteleteken rendszeresen helyettesíthették, kórusait kísérhették. Ebbe néhanapján beletartoztak afféle csibészségek is: tehetségesebb növendékeket olykor akár orgonakoncertjein is felléptette saját neve alatt.

Temetése 2014. július 18-án, pénteken délután volt a zsúfolásig megtelt esztergomi főszékesegyházban. 16 órától az általa tervezett orgona zenés áhítatot keretében tanítványai (Deák László, Pásztor Rajmund, Finta Gergely, Kis Zsolt, Szabó Imre, Enyedi Pál, Kováts Péter) keze alatt szólal meg. 17 órakor lelki üdvéért gyászmisét mutattak be, melyet Németh János plébános 25 pap-társával koncelebrált. Nekrológot Németh János plébános, Lantos István zongora- és orgonaművész, valamint Tardy László, a Mátyás templom karnagya, az OMCE társelnöke mondott, majd hamvait beszentelésüket követően helyezték örök nyugalomra a főszékesegyház altemplomában lévő urnatemetőben.

Földi útját Szent Pál apostol felhívása vezérelte, mely az esztergomi bazilika nyugati, Duna felőli homlokzatán ragyog arany betűkkel: „Quae sursum sunt, querite!” — „Az odafönt valókat keressétek!” (Kol 3,1) Efelé vezette élete mindhárom nagy szenvedélye: az orgona, Liszt zenéje és az esztergomi bazilika épülete, s művészetével ezek által vált sokaknak maga is iránymutatóvá.

Tardy László nekrológja

A Cecília Egyesület, a kántor és karnagy kollégák nevében szeretnék néhány gondolatot elmondani Baróti Istvánról. Am előbb engedjék meg, hogy az előttem szóló Lantos István professzor derűs emlékeihez még egyet hozzátegyek.

Amikor 1981-ben Pistával és néhány orgonista társával a csehországi Krnovba utaztunk, hogy a Mátyás templom felújított orgonáját az egykori Rieger-orgonagyárban megvizsgáljuk, Baróti István egyszer csak Johann Strauss-keringőket kezdett játszani a hangszeren — kotta nélkül. A gyár dolgozóival együtt mindnyájan egyik ámulatból a másikba estünk, és még ma is sajnálom, hogy fotós útitársunk videokészüléke éppen akkor romlott el. Miután befejezte a bemutatót, elárulta: odahaza az esztergomi Bazilikában éjszaka, ha egyedül van, ilyeneket is szokott játszani az Úristennek. „És biztos vagyok abban — mondta —, hogy ő is örömet leli benne.” Hiszem, hogy odaát most már az angyalok lejtenek táncot az ujjai alól kifutó keringők, polkák, valcerek hangjaira.

Az orgonaművész, tanár, karnagy Baróti István sokoldalú, színes egyéniséget egyetlen szóban lehet összefoglalni: a Mester.

Mestere volt a hangszerének: ez nem csak annyit jelentett, hogy amíg egészsége, fizikai ereje lehetővé tette, virtuóz módon szólta a keze alatt az orgona. A hangszerek adottságait kiválóan ismerte, így a legelőnyösebb, a leggazdagabb hangzást tudta nyújtani még az egyszerű, szerény kivitelű orgonákon is néhány regiszter változatos kombinációjával. Mesteri módon tudta kihasználni a templom, a hangversenyterem nyújtotta akusztikai adottságokat, az abban rejlő lehetőségeket, különösen ennek a székesegyháznak hosszan csengő visszhangját. Mestere volt a keze alatt megszólaló művekben rejlő zeneszerzői üzenetek kifürkészésének. Emlékezetes pillanat maradt számomra, amikor egy orgonavizsgán a növendékeknek és a tanárkollégáknak megmutatta: a Mercedes-mise Sanctus tételében hogyan rejtette el Werner atya a hangszer legnagyobb mesterének, Bach nevének hangjegyeit az orgonaszólamban. Mestere volt a tanításnak: a kezdő orgonistáknak, a művészpályára készülőknek és a nála tanácsért vagy bírálatért bekopogtató kollégáknak mindig tudott útravalót, továbblendítő kritikát, távolabbra mutató gondolatokat mondani. Mestere volt az énekkari munkának: az igényes próbákon túl baráti társasággá tudta kovácsolni a keze alatt éneklőket. Ők most mind mesterük nélkül maradtak — a tanítványok széles körével együtt, akik az évtizedek folyamán egyre nagyobb számban gyűltek köré. A Marczibányi téri Zeneiskola, a Harmat Artúr Kántorképző, a Kántortovábbképző és karnagyképző, az Egyházzenei Tanszak növendékei és tanárkollégái nemcsak mesterük okos tanácsait, a tőle kapott zenei élményt fogják hiányolni, hanem leginkább azt, ami lelke legmélyén állandóan tevékeny volt, ami őt belülről izzította, hajtotta: nagy-nagy szeretetét. Ez táplálta a liturgiaért vállalt szolgálatait, ez hevítette a főszékesegyház orgonájáért vívott harcaiban, ez tette gyakran érdessé, keménnyé szavait a hibák, a hiányok láttán. Igényes ember volt: még a jóval is ritkán elégedett meg, mert úgy látta: lehet még jobb, sőt, a legjobbat akarta.

Itt, a Bazilika falai között volt igazán otthon. „Beszélő és hallgató” viszonyban volt az épület minden részével, de leginkább a tabernákulummal. Az éjszaka órái voltak számára a legbensőségesebbek: a gyakorlás, az elmélkedő improvizációk, a megtalált új hangzások utáni csendben hallotta visszhangozni azt a szeretetet, amivel őt a Teremtő megajándékozta, s amit ő oly bőkezűen ajándékozott tovább az őt körülvevőknek. Leginkább azonban erre a székesegyházra pazarolta, amely most szerény viszonzásul földi maradványainak ad otthont a végső napig.

Drága Pista, nyugodj békében!

(A három elhunyt életútját Enyedi Pál foglalta össze; Baróti István beszédét, az élőbeszéd sajátosságait megtartva, enyhén szerkesztettük; Tardy László nekrológjának forrása: hu.wikipedia.org/wiki/Bar%C3%B3ti_Istv%C3%A1n?previous=yes. A Szerk.)